

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 30. března 2017
Č.j.: 2017 / 46553 / 570
Ke sp. zn.: Sp/2017/111/573
Počet listů: 4

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka jako povinný subjekt podle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále také jako „ČNB“ nebo „povinný subjekt“ a „InfZ“) rozhodla v souladu s § 15 odst. 1 InfZ ve spojení s § 49 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“) o žádosti pana Mgr. et Mgr. Jakuba Michálka, nar. 6.2.1989, bytem Bořivojova 108, Praha 3, datová schránka 4memzkm (dále jen „žadatel“), ze dne 21. 3. 2017 o poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

t a k t o:

Žádost žadatele ze dne 21. 3. 2017 o poskytnutí seznamu subjektů, které od České národní banky nakoupily zlato původem z devizových rezerv, se odmítá.

O d ů v o d n ě n í:

1. Dne 21. 3. 2017 obdržela ČNB jakožto povinný subjekt podle ustanovení § 2 odst. 1 InfZ níže citovanou žádost žadatele, prostřednictvím které požádal o poskytnutí následujících informací. „*Seznam všech subjektů, které od České národní banky nakoupily zlato původem z devizových rezerv banky. Tento seznam prosím poskytněte pro časové období od 1. ledna 1997 až do současnosti. Uveďte prosím pouze ty kupce, které odkoupily úhrnně 50 kg zlata a více. Seznam poskytněte prosím v podobě, kdy na jednom řádku bude název kupce (příjemce veřejných prostředků), datum koupě, ve třetí hmotnost koupeného zlata a ve čtvrté kupní cena.*“ (dále jen „**žádost**“).
2. Povinný subjekt žádost posoudil v celém rozsahu a vzhledem k tomu, že požadované informace podléhají zákonným důvodům pro jejich odmítnutí, přistoupil k vydání

tohoto rozhodnutí v souladu s ustanovením § 15 odst. 1 InfZ, podle kterého „*pokud povinný subjekt žádosti, byť i jen zčásti, nevyhoví, vydá ve lhůtě pro vyřízení žádosti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, případně o odmítnutí části žádosti*“.

3. Důvody, pro které rozhodl o neposkytnutí požadovaných informací, spatřuje povinný subjekt v ustanovení § 49 zákona o ČNB, podle kterého „*Na všechny bankovní operace České národní banky včetně stavů na účtech, které vede, se vztahuje bankovní tajemství.*“. Podle uvedené právní úpravy všechny bankovní operace a obchody, tedy v podstatě veškeré transakce, prováděné ČNB v souvislosti s její činností, jsou chráněny bankovním tajemstvím. **Bankovní tajemství chrání přitom jak klientské operace ČNB, tak operace ČNB na vlastní účet.** Vzhledem k absenci bližšího vymezení úpravy bankovního tajemství (s výjimkou jím krytých skutečností) v zákoně o ČNB se dovozuje¹, že průlomy do bankovního tajemství se řídí zákonem č. 21/1992 o bankách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o bankách“), který obsahuje podrobnější úpravu této problematiky.
4. ČNB obecně chápe bankovní tajemství jako samostatný institut, ukládající ochranu tohoto tajemství bance jako takové, která proto z pozice povinného subjektu dle zákona o svobodném přístupu k informacím není oprávněna informace obsahující bankovní tajemství zpřístupnit. Konstrukce žadatele, že kupující strany při prodeji zlata byly „příjemci veřejných prostředků“ nemůže obstát, neboť Česká národní banka prodejem zlata změnila strukturu svých aktiv, ale nikomu při tom neposkytla veřejné prostředky. Na informaci týkající se kupujících subjektů se bezpochyby vztahuje právní úprava bankovního tajemství a tuto detailní informaci o operaci, související se správou devizových rezerv, tj. o podmínkách a umístění devizových rezerv ČNB, lze proto zcela jednoznačně podřadit pod bankovní operaci chráněnou bankovním tajemstvím.
5. K přípustnosti odmítnutí žádosti z důvodů stanovených ve zvláštním zákoně uvádějí autoři komentáře k zákonu o svobodném přístupu k informacím², že specifický důvod pro odmítnutí žádosti může vyplývat i ze zvláštních předpisů (zákonů), a to na základě prostého pravidla speciality. V této souvislosti komentář odkazuje na aktuální rozhodovací praxi správních soudů, konkrétně např. na rozsudek NSS č.j. 1 As 28/2010-86 (2128/2010 Sb. NSS), v němž soud výslovně uvedl: „*V zásadě je možné, aby zvláštní zákon stanovil speciální důvod pro odmítnutí žádosti o poskytnutí informace dle SvInf³. Výčet důvodů pro odmítnutí žádosti uvedený v SvInf proto není vyčerpávající, ale je možné, že bude rozšířen jiným zvláštním zákonem.*“ Uvedený komentář se výslovně vyjadřuje i k zákonné úpravě bankovního tajemství jako zvláštnímu zákonu (lex specialis) ve vztahu k zákonu o svobodném přístupu k informacím, kdy uvádí: „*Jako speciální důvod pro neposkytnutí informace by bylo třeba vyhodnotit též bankovní tajemství, chráněné zákonem č. 21/1992 Sb.,*

¹ Rýdl, T., Barák, J., Saňa, L., Výborný, P. *Zákon o České národní bance. Komentář*. 1. Vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 195 s.

² Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T. *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, 757 s.

³ Pozn: Soudem užitá zkratka pro zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

*o bankách (§ 38), resp. § 49 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.*⁴

6. V kontextu žádosti je namístě zmínit skutečnost, že otázky týkající se prodeje zlata jsou pravidelně předmětem širokého zájmu veřejnosti a Česká národní banka na svých stránkách zveřejnila rozsáhlé spektrum informací v této oblasti⁵, a to včetně historického exkursu. Je veřejně dostupnou informací, že v roce 1997 byly uzavřeny obchody na prodej 55,78 tun zlata, přičemž tento prodej byl realizován v březnu a září 1998⁶ (ČNB si 14 tun ponechala a tyto zásoby zlata využívá pro výrobu zlatých mincí, které tradičně vydává pro širokou veřejnost). Prodejní cena zlata byla 327 USD, resp. 320 USD, za trojskou unci. Výnos z prodeje zlata, který byl celkově 16,4 mld. Kč, byl investován do přírůstku držby cenných papírů, jejichž celkové portfolio představuje rozhodující část devizových rezerv. O prodeji zlata bylo rozhodnuto po zvážení poklesu významu zlata jako rezervního aktiva, dále dlouhodobě klesající ceny zlata a nízkých výnosů z jeho držení. Jako relevantní se tak v tomto ohledu jeví i pravidelně zveřejňované zprávy o hospodaření ČNB⁷, které vždy obsahují konkrétní měnovou kompozici aktivně spravované části devizových rezerv ke konci kalendářního roku. Součástí devizových rezerv představuje i zlato, přičemž aktuální struktura devizových rezerv je veřejně dostupná na webu České národní banky.⁸
7. Pokud jde o způsob prodeje zlata, Česká národní banka konstatuje, že prodejní transakce probíhaly zcela v souladu s obvyklými postupy. Zlato jakožto komodita bylo prodáno pomocí OTC opcí (tj. opcí, se kterými se obchoduje na mimoburzovních trzích) a zlato v podobě mincí bylo prodáno na aukcích.
8. V případě prodeje zlata z devizových rezerv je tedy právo na informace ve značné míře naplněno výše uvedenou rozsáhlou mediální komunikací a veřejnou publikací informací k danému tématu. Nicméně posuzovaná žádost má především za cíl zjistit identitu kupujících stran, která je však ze samotné podstaty obchodování neveřejná a je chráněna právě bankovním tajemstvím.
9. Jak je patrné z předchozího odůvodnění, podrobil povinný subjekt vzájemně proti sobě stojící právo na informace a zájem na zachování bankovního tajemství řádnému testu proporcionality, přičemž jednoznačně převážil zájem, resp. povinnost zachování bankovního tajemství.
10. V obecné rovině ČNB rovněž poukazuje na to, že bankovní tajemství vymezené výše uvedeným ustanovením zákona o ČNB je přísnější než obecná povinnost mlčenlivosti, která právě na rozdíl od bankovního tajemství je zákonem o svobodném přístupu k informacím prolamována (§ 19 zákona o svobodném přístupu k informacím uvádí, že „*umožnění přístupu k informacím nebo poskytnutí informací za podmínek a způsobem stanoveným tímto zákonem není porušení povinnosti*

⁴ Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T. Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, 760 s.

⁵ http://www.cnb.cz/cs/faq/otazky_a_odpovedi_k_tematu_zlata.html

⁶ Viz tiskové zprávy: http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/1998/149.html a http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/1998/137.html

⁷ http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/rocní_zpravy.html

⁸ http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_balance_stat/devizove_rezervy/drs_struktura.htm

zachovávat mlčenlivost uložené zvláštními zákony“). O tom svědčí i skutečnost, že podle § 50 odst. 2 zákona o ČNB mohou být zaměstnanci České národní banky a členové poradních orgánů zproštěni povinnosti mlčenlivosti z důvodu veřejného zájmu, zatímco k prolomení bankovního tajemství může dojít pouze v zákonem stanovených případech.

11. Podle názoru ČNB je tak ve světle výše uvedeného odůvodněna nezbytnost omezení poskytnutí požadovaných informací, a to i se zohledněním zájmů, které musí Česká národní banka při své činnosti sledovat a hájit.
12. Na základě výše uvedeného odůvodnění rozhodla ČNB tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í o o p r a v n ě m p r o s t ř e d k u :

Proti tomuto rozhodnutí lze podle § 16 odst. 1 InfZ podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí rozklad k bankovní radě České národní banky, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení, odboru sankčních řízení, Na Příkopě 28, 115 03 Praha.

otisk úředního razítka

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky